

Recension av filmen *Läkaren som vägrade ge upp*

Av Anna Böhlmark, 2016

Mitt första intryck av Börje Peratt är att han har lätt att trampa folk på tårna.

Denna egenskap - som kan vara positiv eller negativ beroende på hur den används - har i filmen "*Läkaren som vägrade ge upp*" varit till ypperlig fördel.

Filmen - som på ett känsloladdat sätt lyckats med kombinationen att berätta en människas strävan både när det gäller på det privata som arbetslivet - speglar Erik Enbys långa mödosamma kamp mot myndigheters trånga syn vad gäller kroniska sjukdomar.

Det hela börjar med en scen från kyrkan i hemstaden Göteborg, där Erik som ung man blir blyxtförälskad i den unga söta körflickan Gunnel. Några veckor därefter drabbas Gunnel av Polio som gör henne förlamad och dömd till ett liv i rullstol. Trots den svåra situationen och deras ringa ålder, bestämmer sig Erik för att leva vid sin älskades sida. Under den tiden planterades fröet som sakta började gro och som senare skulle ligga till grund för de svar som Erik fann rörande orsaken bakom sjukdomen. Hans strävan efter svar ledde till att han öppnade en egen klinik och forskningslaboratorium, för att hitta orsaker bakom flera kroniska sjukdomar. I sitt mikroskop skulle Erik sedermera upptäcka växtformationer i blod hos kroniskt sjuka. Trots många försök att informera myndigheter om dessa upptäckter har man genom årtionden vägrat att lyssna.

En viktig roll i filmen har Siv Wernborg, en av många som blivit botade tack vare Erik Enbys behandlingar. Hon berättar i filmen hur hon för drygt femton år sedan diagnosticerats med Malignt Melanom och hur Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg 'ville skära av halva ansiktet'. Siv vägrade, och sökte sig istället till Erik Enby. Hon sa till sig själv: "om jag en dag blir frisk så ska jag ägna mitt liv åt att sprida Erik Enbys kunskap". Siv var en viktig drivkraft bakom förverkligandet av filmen "*Läkaren som vägrade ge upp*", då hon la ner ett hästjobb för att söka sponsorer till filmen som möjliggjordes genom *Crowdfunding*.

Vid slutet av filmen blir det väldigt rörande när man får vara med vid Eriks fru Gunnels begravning. Några scener är även ytterst dramatiska. Exempelvis är den dramaturgiskt lyckad vid scenerna där Erik hamnar i slagsmål med en överläkare på Sahlgrenska. Händelsen återspeglar när Erik Enby hämtade in en droppe blod på sjukhuset och hamnade i bråk med överläkaren.

Några scener är på liknande sätt uppbyggda med hjälp av skådespelare. Av den anledningen har man kallat filmen en drama-dokumentär. Här måste dock påpekas att fler scener med skådespelare hade krävts för att få en mer nyanserad och balanserad bild. Man skulle önska att halva filmen utgjordes av dessa dramaturgiska scener för att få en starkare känsla av att denna film just är en drama-dokumentär.

Stundvis tycks även filmen ha filmats i underliga vinklar. Vid vissa tillfällen blir intervjuobjekten filmade ur profil, något som är ytterst ovanligt inom dokumentärfilmning. Det är stundtals svårt att se ansiktsuttrycken. Även det estetiska uttrycket i filmen kan diskuteras.

Det tekniska har lyckats mycket väl, med hög standard på ljudupptagningar och bildkvalité. En stor eloge måste ges till slutet av filmen, där Börje Peratt själv ringer upp olika myndighetsutövare och ställer de viktiga frågorna. Denna del av filmen förstärker verkligen Erik Enbys kamp för att få upprättelse av sin livslånga forskning. Den ger även en viktig inblick i myndigheters agerande, och hur mainstream media (inklusive Sveriges radio) står på myndigheternas sida även när det smusslas i maktens korridorer.

Ett stort fång rosor för fantastiskt fakta-innehåll och granskande av myndigheter och ett litet björkris för kamera-vinklingarna och den estetiska utformningen.

Helhetsintrycket från filmen "*Läkaren som vägrade ge upp*", som är 112 minuter lång, är att Börje Peratt lagt ner sin själ och passion i en angelägen film som verkligen ger en känga åt myndigheter och som troligtvis kommer att lämna spår en lång tid framöver. Kanske - framförallt - inom maktens korridorer!

Anna Böhlmark

Dokumentärfilmare, Journalist 2000-Talets Vetenskap